

Primjena načela zaštite osobnih podataka

Čukman, Ivana-Paulina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:756693>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported](#)/[Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-10**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Ivana-Paulina Čukman

**PRIMJENA NAČELA ZAŠTITE OSOBNIH
PODATAKA**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Ivana-Paulina Čukman

Matični broj: 0016148608

Studij: Ekonomika poduzetništva

PRIMJENA NAČELA ZAŠTITE OSOBNIH PODATAKA

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Izv. prof. dr. sc. Renata Mekovec

Varaždin, rujan 2023.

Ivana-Paulina Čukman

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Od početka primjene Opće uredbe o zaštiti podataka, 2018. godine, sva su javna tijela i pravne osobe u svoja poslovanja morala uvesti GDPR o kojem se do tada nije previše znalo. Primjenom se tek razvila svijest ljudi o tome koliko se njihovih podataka može prikupiti bez da su o tome obaviješteni ili da su svjesni da se nekim njihovim postupcima prikupljaju podaci (npr. prijava na web shop, pretraživanje portala i sl.). Kako bi se dodatno pojasnili pojmovi koji su do tada bili nepoznanica i donijele dodatne upute i propisi za postupanje u Republici Hrvatskoj iste godine donesen je Zakon o primjeni iste.

U teorijskom dijelu rada naglasak je na osnovnim pojmovima koji se protežu kroz cijeli rad i na Općoj uredbi o zaštiti podataka. Praktičnim dijelom rada pokriveno je područje primjene Opće uredbe kod Studenac Marketa kao i moguća poboljšanja vezana uz primjenu.

Ključne riječi: osobni podaci; zaštita privatnosti; voditelj obrade; ispitanik; Opća uredba o zaštiti podataka; načela.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Osnovni pojmovi vezani uz zaštitu podataka.....	2
2.1. Tipovi i dimenzije privatnosti	3
3. Aktivnosti obrade podataka i njihova zaštita.....	5
4. Opća uredba o zaštiti podatka	8
4.1. Opće odredbe	9
4.2. Voditelj i izvršitelj obrade.....	10
4.3. Načela.....	11
4.3.1. Zakonitost, poštenost i transparentnost	12
4.3.2. Ograničavanje svrhe	12
4.3.3. Smanjenje količine podataka.....	12
4.3.4. Točnost	13
4.3.5. Ograničenje pohrane.....	13
4.3.6. Cjelovitost i povjerljivost	13
4.3.7. Pouzdanost	13
4.4. Prava ispitanika.....	14
4.4.1. Pravo ispitanika na pristup osobnim podacima.....	14
4.4.2. Pravo ispitanika na ispravak osobnih podataka	15
4.4.3. Pravo ispitanika na brisanje (zaborav) osobnih podataka.....	15
4.4.4. Pravo na ograničenje obrade osobnih podataka.....	16
4.4.5. Pravo na prenosivost osobnih podataka.....	16
4.5. Prijenos osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama.....	17
4.6. Neovisna nadzorna tijela	17
4.7. Suradnja i konzistentnost	18
4.8. Pravna sredstva, odgovornost i sankcije	18
4.9. Odredbe u vezi s posebnim situacijama obrade	19
5. Zakon o provedbi Opće uredbе o zaštiti podataka	21

6. Zaštita osobnih podataka Studenac Marketa	24
6.1. Osnovni podaci o Studencu i njegovom poslovanju.....	24
6.2. Zaštita osobnih podataka Studenac Marketa.....	25
6.3. Izjava o zaštiti osobnih podataka.....	28
6.4. Korištenje sustava video-nadzora	30
6.5. Korištenje GPS sustava	33
6.6. Primjena načela zaštite osobnih podataka kod Studenac Marketa	33
7. Zaključak	38
Popis literature	40
Popis slika	43

1. Uvod

U trenutku kada se tehnologija počela sve više razvijati došlo je do potrebe za ograničenjem prikupljanja i korištenja osobnih podataka do kojih je od tada vrlo lako doći pa i zloupotrijebiti ih. U tu svrhu nastao je, popularnim nazivom GDPR, 2018. godine kako bi svi prikupljali i obrađivali osobne podatke sukladno jednakim pravilima i propisima.

Na početku rada biti će pojašnjeni pojmovi privatnosti i zaštite osobnih podataka, te kako su se oni kroz povijest razvijali i postali dio svijesti ljudi. U trećem dijelu rada pobliže su prikazani pojmovi koji se vežu uz obradu i zaštitu osobnih podataka kako bi ostatak rada bio što razumljiviji. Nakon toga biti će riječi o Općoj uredbi o zaštiti podataka, a u petom dijelu proći će se kroz Zakon o primjeni Opće uredbе o zaštiti podataka koji dodatno pojašnjava i propisuje dodatna postupanja vezana uz prikupljanje, obradu i zaštitu osobnih podataka u Republici Hrvatskoj.

Praktičan dio rada odraditi će se na primjeru Studenac Marketa, čiji će se način poslovanja i rast popularnosti ukratko opisati na samom početku. Budući da Studenac Market na svojim web stranicama ima dostupne sve dokumente koji u vezani uz njihovu provedbu zaštite osobnih podataka, svi će oni biti dublje analizirani u šestom dijelu ovog rada. Nadalje, kako bi se utvrdilo provodi li Studenac Market zaštitu sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka, provesti će se analiza kroz načela koja propisuje Opća uredba. Također, kratko će se analizirati i postupanje Studenac Marketa sukladno njihovim propisima donesenim u njihovom Pravilniku i ostalim dokumentima vezanim za zaštitu osobnih podataka, kao npr. rokovi čuvanja, obavještanje ispitanika o promjenama propisa i pravila i sl. Na kraju će se u zaključku rada donijeti mišljenje o usklađenosti provedbe s Općom uredbom i Zakonom, te dati moguća poboljšanja u tom smislu.

2. Osnovni pojmovi vezani uz zaštitu podataka

Razvojem tehnologije i *digitalnog života*, sve se veći fokus stavlja na zaštitu podataka koji se danas mogu prikupiti na različite načine, u različite svrhe, često i neovisno o privoli subjekta na prikupljanje istih.

Nažalost, mala je upoznatost ljudi sa svim informacijama vezanim uz zaštitu podataka pa se u svrhu boljeg razumijevanja samog sadržaja rada u nastavku definiraju neki od osnovnih pojmova vezanih uz zaštitu podataka.

Morison, kako navodi Clarke (2006.) privatnost definira kao interes pojedinca za očuvanjem vlastitog *osobnog prostora* oslobođenog uplitanja drugih ljudi ili organizacija. Važnost privatnosti može se sagledati kroz nekoliko aspekata: filozofski, psihološki, sociološki, ekonomski i politički.

Filozofski aspekt vezan je uz dostojanstvo i integritet osobe koji ovisi o tradiciji zemlje, a ponajviše je zastupljen u Europi gdje je osoba važna sama sebi. Kod **psihološkog aspekta** smatra se da je ljudima potreban privatni prostor (kako u četiri zida tako i u javnosti), ljudi bi morali moći procijeniti situacije oko sebe da bi mogli poduzimati neke radnje (prepoznati prijetnju). Ljudi trebaju imati slobodu ponašati se i udruživati se s drugima bez straha da će biti promatrani u suprotnom je narušen **sociološki aspekt** kao što je to u nekim zemljama (Sjeverna Koreja). **Ekonomski aspekt** odnosi se na napredak zemlje potaknut idejama i inovacijama ljudi koji u njoj žive, ako su ograničeni normama to utječe na životni standard i razvoj zemlje. Kod **političkog aspekta** misli se na nadzor nad stanovnicima, ograničavanje razvoja mišljenja, izbor kod glasovanja i sl. što se isto može primijetiti na primjeru Sjeverne Koreje i njihove državne diktature.

Kada je riječ o privatnosti kao ljudskom pravu, ona se spominje već u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima iz 1948. godine, kako nikome ne smije biti narušen privatni život, obitelj i dom, niti njegova čast, te ugled. U Europskoj konvenciji o ljudskim pravima iz 1950. godine, članak 8 upućuje na to da svatko ima pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života, bez uplitanja vlasti, osim ako je to potrebno u svrhu očuvanja nacionalnog, ekonomskog dobra neke zemlje kao i u svrhu zaštite drugih. Privatnost je na sličan način definirana i u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima (1966.) Povelji Europske Unije o temeljnim pravima (2000.) (Clarke, 2006).

U svrhu ostvarivanja većeg jedinstva članica, ujedno i proširivanja zaštite temeljnih sloboda i prava na poštivanje privatnosti donesena je Konvencija za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka 1981. godine (Konvencija 108.) od strane Vijeća Europe. Konvencijom se zaštita osobnih podataka smatra posebnim pravom čovjeka što znači

da je odvojena od prava na privatnost (Zaštita osobnih podataka, Konvencija 108 Vijeća Europe - Zakon o potvrđivanju konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka i dodatnog protokola uz konvenciju (MU br. 04/05), 2005.).

Ustavom Republike Hrvatske također su propisana prava slobode i privatnosti, te prava zaštite osobnih podataka. *Poglavlje 2. Osobne i političke slobode, člancima 34., 35., 36. i 38.* propisuje se nepovredivost doma, pravo na štovanje i zaštitu osobnog i obiteljskog života, ugleda i časti, sloboda i tajnost dopisivanja, te pravo na izražavanje mišljenja. Posebnim **člankom (37.)** jamči se tajnost i sigurnost osobnih podataka. Ovim člankom propisano je da se osobni podaci mogu prikupljati, obrađivati i koristiti bez privole ispitanika samo uz propisane uvjete, također uređuje se zaštita podataka kao i nadzor nad sustavima u državi (informatički sustavi), te se zabranjuje uporaba osobnih podataka koja je suprotna utvrđenoj svrsi za koju su oni prikupljeni (Ustav Republike Hrvatske, NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14, 2023).

2.1. Tipovi i dimenzije privatnosti

Tipovi privatnosti definirani su na temelju potreba čovjeka, a to su: privatnost osobe, osobnog ponašanja, osobne komunikacije i privatnost osobnih podataka (Clarke, 2006). Razvojem tehnologije i pojave novih načina zadiranja u privatnost osobe, Friedewald i suradnici proširuju Clarkeovu podjelu pa su novi tipovi privatnosti (Friedeward, Finn, & Wright, 2013):

- **Privatnost osobe**, koju spominje i Clarke u svojoj podjeli, odnosi se na očuvanje privatnosti u pogledu tjelesnih funkcija i karakteristika čovjeka, npr. biometrija.
- **Privatnost ponašanja i radnji**, kao proširenje Clarkeove privatnosti osobnog ponašanja, tiče se aktivnosti u javnom i privatnom prostoru, te se odnosi na bilježenje i pohranjivanje podataka ponašanja u istom.
- **Privatnost komunikacije** odnosi se na presretanje komunikacije u smislu presretanja mikrofona, telefonskih poziva ili e-mailova.
- **Privatnost podataka i slika** proširenje je privatnosti osobnih podataka koje obuhvaća zabilježavanje fotografija koje se smatraju osobnim podatkom, a omogućuje se da podaci pojedinca nisu automatski dostupni pojedincima ili organizacijama.
- **Privatnost misli i osjećaja** odnosi se na pravo čovjeka da dijeli svoje misli i osjećaje kao i da ima slobodu stvaranja mišljenja o svemu.
- **Privatnost lokacije i prostora** predstavlja pravo pojedinca da se slobodno kreće u prostoru bez identificiranja, praćenja ili nadziranja.

- **Privatnost udruživanja** vezana je uz pravo i slobodu pojedinca da se udružuje s drugima bez nadziranja.

Burgoon J. privatnost promatra kroz dimenzije, a to su (Burgoon, 1982):

- fizička privatnost,
- socijalna privatnost,
- psihološka privatnost i
- informacijska privatnost.

Fizička privatnost odnosi se ponajviše na osobni prostor osobe i slobodu od upada u isti. Situacija kada se pojedinac odvaja od grupe ili grupa od veće kako bi ostvarila prisniji odnos među članovima, izolacija od društva i osjećaj intimnosti karakteristike su **socijalne privatnosti**. **Psihološka privatnost** povezana je s vjerovanjima, vrijednostima, kreiranjem identiteta, a isto tako i s načinom na koji će osoba izražavati svoje misli i osjećaje (tražiti savjet, dati mišljenje, otkriti tajne...). Povezana sa psihološkom privatnošću jest **informacijska privatnost** koja obilježava prikupljanje podataka osoba bez njihovog znanja (izvan njihove svijesti), npr. podaci prikupljeni putem porezne prijave, putem bankovnog računa, ostavljanja komentara, recenzija na proizvod, davanja reklamacija proizvodu, danas najpoznatije prikupljanje podataka putem *kolačića*, samo su neke od situacija kada se prikupljaju podaci osoba bez da su one za to dale dozvolu (Burgoon, 1982).

3. Aktivnosti obrade podataka i njihova zaštita

U svrhu lakšeg razumijevanja same obrade podataka i zaštite istih definiraju se neki od pojmova vezanih za obradu i zaštitu podataka.

Osobni podatak predstavljaju neki osnovni podaci o pojedincu kao što je ime i prezime, adresa stanovanja, osobni identifikacijski broj (OIB) i e-mail adresa, te ostali podaci kao što su porezne prijave, podaci o plaći, otisak prsta, broj osobne iskaznice i broj putovnice.

U osobne podatke ne spadaju: podaci o umrlima, matični br. pravne osobe, naziv iste, poštanska i e-mail adresa pravne osobe, te njezini financijski podaci (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja, bez dat.).

Kada je riječ o osobnim podacima potrebno je objasniti neke dodatne pojmove, a to su (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 4. - Definicije, 2016.):

- genetski podaci – osobni podaci u obliku naslijeđenih genetskih obilježja, a koji daju informaciju o fiziologiji i/ili zdravlju pojedinca, te se dobivaju analizom biološkog uzorka,
- biometrijski podaci – dobiveni tehničkom obradom vezanim za fizička obilježja i obilježja ponašanja, a omogućuju identifikaciju pojedinca i
- podaci vezani uz zdravlje – povezani mentalnim i/ili fizičkim stanjem pojedinca i pružanjem zdravstvenih usluga.

Uz osobni podatak veže se i **povreda osobnih podataka** koja predstavlja izmjenu, neovlašteno otkrivanje, gubitak ili uništenje osobnih podataka, a koje može biti slučajno ili nezakonito.

Općom uredbom o zaštiti osobnih podataka **ispitanik** se definira kao fizička osoba kojoj se identitet može utvrditi izravno i neizravno prema jednom ili više obilježja (npr. fizički izgled). Identitet osobe definira se, odnosno utvrđuje, uvidom u neku od javnih isprava kao što je osobna iskaznica (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja, bez dat.).

Privola ispitanika njegovo je dobrovoljno, nedvosmisleno i informirano izražavanje želja koje predstavlja izjavu/pristanak za obradu njegovih osobnih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 4. - Definicije, 2016.).

Obrada osobnih podataka sastoji se od nekoliko radnji, a to su: prikupljanje podataka, njihovo bilježenje, upotreba, čuvanje, uvid u podatke, dijeljenje podataka s trećim stranama i na kraju prenošenje ili uništavanje istih. Na primjer, poslodavac obrađuje osobne podatke

svojih zaposlenika kao što su ime i prezime, adresa stanovanja, IBAN i sl (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja, bez dat.).

Ograničavanje obrade predstavlja označavanje pohranjenih podataka, a sve s ciljem da se ograniči buduća obrada.

Izrada profila predstavlja svaki oblik obrade osobnih podataka koji se obavlja automatizirano, a sastoji se od upotrebe podataka za ocjenu aspekata povezanih s pojedincem, za analizu i/ili predviđanje aspekata zdravlja, osobnih sklonosti i interesa, ponašanja, lokacije, ekonomskog stanja, te radnim učinkom.

Pseudonimizacija obrada je podataka na način da se oni ne mogu više pripisati ispitaniku bez neke dodatne informacije (nalaze se odvojeno i podliježu organizacijskim i tehničkim mjerama da nije moguće osobne podatke pripisati pojedincu kojem je identitet već utvrđen).

Sustav pohrane strukturirani je skup podataka koji su dostupni prema nekom kriteriju neovisno o načinu pohrane (centralizirano/decentralizirano) ili zemljopisnoj osnovi (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 4. - Definicije, 2016.).

Obradu osobnih podataka obavljaju fizičke ili pravne osobe, organizacije, poduzeća ili tijela javne vlasti. Definiraju se kao **izvršitelj** i **voditelj** obrade gdje izvršitelj obrađuje podatke u ime voditelja. Na primjer, izvršitelj obrade podataka je knjigovodstveni servis koji obrađuje podatke o plaćama zaposlenika, a voditelj je poduzeće koje obrađuje podatke svojih zaposlenika (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja, bez dat.).

Treća strana definira se kao fizička ili pravna osoba, tijelo javne vlasti ili agencija koja nije ispitanik, voditelj ili izvršitelj, niti osoba koja je ovlaštena za obradu podataka od strane voditelja/izvršitelja obrade.

Primatelj također je fizička ili pravna osoba, tijelo javne vlasti ili agencija kojoj se otkrivaju osobni podaci neovisno je li treća strana. Iznimku čine tijela javne vlasti koja mogu primiti podatke vezane uz istragu, a u skladu s pravom EU ili države članice pa u tom slučaju ne definiraju se kao primatelji (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 4. - Definicije, 2016.).

Potrebno je razgraničiti pojmove prava na privatnost i prava na zaštitu osobnih podataka. Kao što je već prije navedeno **pravo na privatnost** je pravo zadržavanja osobnog prostora, odnosno zadržavanja privatnog života bez uplitanja drugih osim u situacijama kada je to potrebno zbog očuvanja ekonomske stabilnosti zemlje ili sigurnosti drugih. **Pravo na zaštitu osobnih podataka** predstavlja sustav kojim se provjerava i kontrolira svaka obrada njihovih podataka kako bi se pojedinci mogli zaštititi. Ona se primjenjuje kod svake obrade

podataka neovisno o vrsti podataka i obradi istih kao ni njihovom odnosu i utjecaju na privatnost (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja, bez dat.).

4. Opća uredba o zaštiti podataka

Brzorastuća tehnologija i njezina primjena promijenila je i uvela neke nove načine obrade podataka pa se u cilju zaštite i kontrole osobnih podataka 2018. godine počela primjenjivati Opća uredba o zaštiti podataka na razini Europske unije, poznata i pod kraćim nazivom, GDPR. Osigurava jednaku razinu zaštite u svim zemljama članicama EU, određuje koja su prava pojedinca i obveze subjekta koji vrši obradu podataka (izvršitelj i voditelj). Svi subjekti koji obavljaju aktivnosti prikupljanja i obrade osobnih podataka dužni su primjenjivati Opću uredbu o zaštiti podataka (u daljnjem tekstu Opća uredba) (e-Građani, bez dat.).

Poglavlja Opće uredbu o zaštiti podataka su (Opća uredba o zaštiti podataka, 2016.):

- Opće odredbe,
- Načela,
- Prava ispitanika,
- Voditelj obrade i izvršitelj obrade,
- Prijenosi osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama,
- Neovisna nadzorna tijela,
- Suradnja i konzistentnost,
- Pravna sredstva, odgovornost i sankcije,
- Odredbe u vezi s posebnim situacijama odredbe,
- Delegirani akti i provedbeni akti i
- Završne odredbe.

Opća uredba broji 99 članaka, a na početku se nalazi preambula u kojoj su spomenuti ciljevi i svrha. Tako su neki od njih (Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih, 2016.):

- tehnologija treba, uz visoku razinu zaštite, omogućiti slobodan protok osobnih podataka (unutar EU, trećim zemljama, organizacijama),
- nadzor nad vlastitim osobnim podacima, poboljšanje pravne i praktične sigurnosti pojedinaca,
- Opća uredba treba se odnositi na sve pojedince (neovisno o nacionalnosti ili boravištu),
- nadzorna tijela trebaju imati na raspolaganju dovoljno ljudskih i financijskih resursa, kao i infrastrukturu, prostorije, a sve u svrhu obavljanja što kvalitetnijih zadaća, itd.

Navedena poglavlja Opće uredbu biti će detaljnije opisana u narednim odlomcima.

4.1. Opće odredbe

Opća uredba definira pravila koja su vezana za zaštitu pojedinca kod obrade osobnih podataka i ona sa slobodom kretanja osobnih podataka. Ona štiti temeljna prava i slobode pojedinaca i njihovo pravo za zaštitom osobnih podataka. Opća uredba omogućava slobodno kretanje osobnih podataka unutar EU bez ikakvih ograničavanja.

Opća uredba primjenjuje se na obradu podataka koja se obavlja automatizirano, ali ujedno i na neautomatizirani način obrade podataka koji su namijenjeni ili su dio sustava pohrane. Opća uredba **ne odnosi** se na obradu podataka:

- tijekom djelatnosti koja nije sadržana u opsegu prava EU,
- koju provode države članice kada obavljaju aktivnosti iz područja primjene glave V. poglavlja 2. UEU-a (Ugovor o Europskoj uniji, glava V., poglavlje 2. pod nazivom *Posebne odredbe o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici*),
- koju fizičke osobe provode tijekom osobnih i/ili kućanskih aktivnosti i
- koju nadležna tijela obavljaju u svrhu kaznenih djela ili kaznenih sankcija, njihovog sprečavanja, otkrivanja, istraga, kao i zaštite od prijetnji javnoj sigurnosti.

Kada je riječ o teritorijalnom području primjene Opća uredba se odnosi na obradu osobnih podataka u okviru aktivnosti izvršitelja i voditelja obrade podataka u EU, bez obzira obavlja li se ona unutar ili izvan EU. Uredba se odnosi i na obradu podataka ispitanika u EU čiji izvršitelj/voditelj nema poslovno sjedište u EU, a aktivnosti su povezane s ponudom robe i/ili usluga ispitanicima u EU neovisno izvršava li on plaćanje, te praćenjem ponašanja dok se ono odvija u EU. Opća uredba također se odnosi i na obradu podataka koju obavlja voditelj čije poslovno sjedište nije u EU nego na mjestu na kojem se pravo primjenjuje temeljem međunarodnog javnog prava (Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje I. - Opće odredbe, 2016.). Na primjer tvrtka iz Amsterdama izradila je aplikaciju za taksi usluge koja se koristi isključivo na području Meksika. Aplikacija prikuplja osobne podatke korisnika u Meksiku, ali budući da se tvrtka (vlasnik aplikacije) nalazi u Nizozemskoj obrada tih osobnih podataka provodi se u zemlji u kojoj se nalazi sjedište voditelja obrade pa se s toga ona obavlja u skladu s Općom uredbom iako ispitanici nisu iz EU.

4.2. Voditelj i izvršitelj obrade

Voditelj obrade je osoba koja provodi odgovarajuće organizacijske i tehničke mjere u svrhu osiguranja i dokazivanja provođenja obrade u skladu s Općom uredbom.

Mjerama koje provodi, voditelj omogućuje da budu određeni oni osobni podaci koji u nužni za određenu svrhu obrade, te se također tim mjerama osigurava da podaci nisu automatski i dostupni neograničenom broju ljudi.

Zajednički voditelji obrade dva su ili više voditelja koji zajedno odrede svrhu i način obrade osobnih podataka. Međusobnim dogovorom određuju obveze ostvarivanja prava ispitanika i pružanje informacija ispitaniku, te se dogovorom određuje i kontakt za ispitanika.

Izvršitelj obrade osoba je koju koristi voditelj obrade za svoje ime i jedino ako jamči provedbu mjera, te da je obrada u skladu sa zahtjevima Opće uredbe i da osigurava zaštitu prava ispitanika.

Obrada koju provodi izvršitelj obrade uređuje se ugovorom u kojem se navodi predmet i svrha obrade, priroda i trajanje, vrsta predmeta, osobnih podataka, te obveze i prava voditelja obrade, a ujedno obvezuje izvršitelja prema voditelju. Izvršitelj ne može angažirati drugog izvršitelja obrade bez odobrenja voditelja, a ako ga angažira sve obveze koje su ugovorene između voditelja i prvog izvršitelja, nameću se onom drugom. Također, izvršitelj je odgovoran za sve postupke izvršitelja kojeg je angažirao.

Kada je riječ o obradi podataka, izvršitelj obrade ili bilo koja druga osoba koja djeluje u ime voditelja obrade ili izvršitelja, ne obrađuje osobne podatke kojima ima pristup ako to ne zatraži sam voditelj (osim ako je sadržano u pravu EU ili države članice).

Ako je to moguće, voditelj obrade vodi evidenciju aktivnosti obrade za koju je odgovoran, u pisanom i elektroničkom obliku, a informacije koje ona sadrži su:

- ime i kontakt podaci voditelja, zajedničkog voditelja, predstavnika voditelja i službenika za zaštitu osobnih podataka,
- svrha obrade,
- kategorija ispitanika i osobnih podataka,
- kategorija primatelja osobnih podataka,
- prijenos osobnih podataka u treću zemlju ili međunarodnu organizaciju (identifikaciju zemlje/organizacije i zaštitne mjere),
- rokovi brisanja podataka i
- opis organizacijskih i tehničkih mjera.

Razlika evidencije voditelja obrade i izvršitelja (ako je on provodi) jest u navođenju kontakt podataka. Izvršitelj navodi ime i kontakt podatke izvršitelja (ili više njih), voditelja obrade u čije ime izvršitelj obavlja obradu, predstavnika voditelja ili izvršitelja, te službenika za zaštitu podataka.

Organizacijske i tehničke mjere koje provode voditelj i/ili izvršitelj obrade osiguravaju razinu sigurnosti obrade osobnih podataka ispitanika, a prema potrebi uključuju:

- pseudonimizaciju i enkripciju podataka,
- osiguravanje povjerljivosti, cjelovitosti, dostupnosti i otpornosti usluga i sustava,
- ponovnu dostupnost podataka i njihovom pristupu u slučaju incidenta i
- proces testiranja, ocjenjivanja i procjene učinkovitosti mjera za sigurnost.

Službenik za zaštitu podataka osoba je koju imenuju voditelj i izvršitelj obrade kada:

- obradu provodi javno tijelo ili tijelo javne vlasti (osim sudova),
- obrada iziskuje redovito praćenje ispitanika ili
- se radi o opsežnim obradama posebnih kategorija podataka i podataka vezanih uz kaznena osude i djela.

On predstavlja kontakt osobu ispitanicima u vezi s obradom njihovih osobnih podataka i ostvarivanja prava Opće uredbe, a ostale zadaće koje obavlja službenik su:

- davanje informacija i savjeta voditeljima i/ili izvršiteljima o njihovim obvezama vezanim uz određenu obradu,
- praćenje poštovanja Opće uredbe, raspodjele odgovornosti, osposobljavanje osoblja za postupke obrade,
- savjetovanja,
- suradnja s nadzornim tijelom i
- kontakt nadzornog tijela o obradi.

4.3. Načela

Općom uredbom definirano je sedam načela koje je potrebno poštivati kod provedbe Opće uredbe, a to su:

- Zakonitost, poštenost i transparentnost,
- Ograničavanje svrhe,
- Smanjenje količine podataka,
- Točnost,
- Ograničenje pohrane,

- Cjelovitost i povjerljivost, te
- Pouzdanost.

4.3.1. Zakonitost, poštenost i transparentnost

Kao što i sam njegov naziv govori, ovo načelo definira način postupanja s podacima ispitanika i načina informiranja i komuniciranja s ispitanicima. Osobni se podaci moraju obrađivati na zakonit i transparentan način uz osiguravanje poštenosti ispitanika čiji podaci se obrađuju. Oni se moraju obrađivati na temelju suglasnosti ispitanika. Također, potrebno je da svaka informacija povezana s obradom podataka bude lako dostupna, a komunikacija razumljiva upotrebljavanjem jednostavnog jezika kako bi svaki ispitanik razumio dobivene informacije povezane s obradom njegovih osobnih podataka. Ispitanik treba dobiti informacije koje su vezane uz izvršitelja/voditelja obrade i razloge obrade njegovih osobnih podataka, kao i o pravilima, rizicima i mjerama zaštite u vezi s obradom. Fakultet organizacije i informatike osigurava zakonitost, poštenost i transparentnost kod provođenja zaštite osobnih podataka na način da obrađuju podatke u skladu s zakonom, javno objavljuju rokove i svrhu za koju se podaci koriste, kao i identitet voditelja obrade, te informacije o načinu na koji korisnik može pristupiti svojim podacima, kako može podnijeti pritužbi ili zahtjev za ažuriranje podataka (foi, Naslovnica, O fakultetu, Pravne informacije, Zaštita osobnih podataka, 2020).

4.3.2. Ograničavanje svrhe

Navedeno načelo ukazuje na to da se osobni podaci moraju prikupljati u posebne svrhe (zakonite, izričite ili posebne svrhe). Organizacije koje provode određenu vrstu obrade osobnih podataka dužne su definirati u koju svrhu prikupljaju podatke ispitanika, također ne mogu obrađivati podatke na način koji nije u skladu sa svrhama. Obrada koja je vezana uz arhiviranje u javnom interesu, statističke svrhe ili pak u svrhe znanstvenog i povijesnog istraživanja ne podliježu neusklađenosti s navedenim svrhama. Hrvatski telekom svojom politikom o zaštiti osobnih podataka propisuje svrhe u koje prikuplja podatke svojih korisnika, a to su: izvršenje ugovora, interne svrhe (evidencije), objava u javnom telefonskom imeniku, izravna promidžba proizvoda i usluga i ispunjavanje zakonskih obveza (Politika zaštite privatnosti korisnika Hrvatskog Telekom, 2018.).

4.3.3. Smanjenje količine podataka

Smanjenje količine podataka načelo je kojim se propisuje da prikupljeni podaci moraju biti bitni i ograničeni, te da organizacija mora prikupljati samo one podatke koji su nužno potrebni za ispunjenje svrhe kojom se ti isti podaci prikupljaju. Kako Croatia Airlines prikuplja podatke isključivo u određene svrhe tako i koristi samo one podatke koji su primjereni,

relevantni i ograničeni na ono što im je potrebno s obzirom na svrhu (Politika zaštite osobnih podataka, 2018.).

4.3.4. Točnost

Kada je riječ o točnosti ona predstavlja pravilo kojim svaki prikupljeni osobni podaci moraju biti točni i ažurni. Organizacija koja prikuplja podatke mora u obzir uzeti svrhu utvrđivanja podataka i u skladu s time bez odlaganja ispraviti pogrešne i/ili izbrisati netočne podatke. Na primjer, banka prikuplja određene podatke korisnika pa tako i podatke o osobnoj iskaznici. Kako bi imali uvijek točne podatke, nakon što korisnik obnovi svoju osobnu iskaznicu dužan je priopćiti nove podatke svojoj banci kako bi oni ažurirali osobne podatke koje imaju o spomenutom korisniku.

4.3.5. Ograničenje pohrane

Kod ovog načela osobni podaci moraju biti čuvani u obliku kojim se identificira ispitanika, a vremenski samo onoliko koliko je potrebno svrhom kojom su isti prikupljeni. Kako bi se osiguralo da se podaci ne drže duže od potrebnog razdoblja voditelj obrade može odrediti rok brisanja podataka. Iznimno se podaci mogu pohraniti na dulji vremenski period ako se koriste u svrhu arhiviranja, statističke svrhe ili svrhe znanstvenog, te povijesnog istraživanja. Croatia Airlines svojom politikom propisuje da se prikupljeni osobni podaci čuvaju samo onoliko koliko se i obrađuju, nakon toga se brišu (Politika zaštite osobnih podataka, 2018.).

4.3.6. Cjelovitost i povjerljivost

Načelo cjelovitosti i povjerljivosti načelo je koje definira način na koji se osobni podaci moraju obrađivati, a koji pruža sigurnost podataka i sprječavanje nezakonitih i neovlaštenih obrada podataka, gubitak ili oštećenje podataka kao i neovlašten pristup opremi koja se koristi za njihovu obradu, a za što organizacija mora definirati odgovarajuće tehničke i organizacijske mjere zaštite. Hrvatski Telekom propisuje da pristup prikupljenim osobnim podacima imaju samo ovlaštene osobe kojima su ti podaci nužni za obavljanje posla, te da drugi zaposlenici nemaju pristup tim podacima (Politika zaštite privatnosti korisnika Hrvatskog Telekoma, 2018.)

4.3.7. Pouzdanost

Pouzdanost je povezana s voditeljem obrade i njegovom odgovornošću da sva navedena načela i njihova provedba budu usklađeni, te da tu usklađenost može i dokazati (Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih, 2016.). Na primjer, ako u Hrvatskom Telekomu ovlaštena osoba vrši obradu prikupljenih osobnih podataka, smatra se da on

prikupljene podatke ne dijeli s drugima, te da ih pravovremeno ažurira kako bi podaci uvijek bili ažurni, točni i usklađeni.

4.4. Prava ispitanika

Ispitanik je svaka osoba čiji podaci se prikupljaju u svrhu određene obrade, a ima pravo na dobivanje informacija o obradi njegovih podataka.

Kada se podaci prikupljaju od samog ispitanika, u trenutku prikupljanja voditelj obrade mora ispitaniku pružiti određene informacije od kojih su neke:

- kontakt podaci voditelja obrade,
- kontakt podaci službenika zaduženog za zaštitu osobnih podataka,
- ako ih ima, primatelji osobnih podataka,
- namjera prenošenja podataka trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji,
- pravo na pristup podacima, ispravak i brisanje, itd.

Ako osobni podaci nisu dobiveni od ispitanika, tada voditelj pruža informacije koje su jednake onima prikupljenim od strane ispitanika uz dodatne informacije kao što su: o kojoj kategoriji podataka je riječ, izvor osobnih podataka, itd.

Ostala prava biti će navedena kod opširnijeg definiranja prava ispitanika.

4.4.1. Pravo ispitanika na pristup osobnim podacima

Ispitanik ima pravo na pristup svojim osobnim podacima koje voditelj obrade, a to mogu biti organizacije, društva, državna tijela i drugo, prikuplja o njemu. Također ima pravo na potvrdu od voditelja obrade obrađuju li se osobni podaci koji se na njega odnose, te ako se oni obrađuju pristup podacima i sljedećim informacijama:

- kategorijama osobnih podataka,
- svrsi obrade,
- primateljima kojima će osobni podaci biti otkriveni,
- razdoblje pohrane podataka ili kriteriji korištenja za utvrđivanje istog,
- pravo da se od voditelja zatraži ispravak, brisanje ili ograničavanje obrade
- pravo na podnošenje pritužbe
- ako podatke nije dao ispitanik, informacijama o izvoru podataka,
- postojanju automatiziranog donošenja odluka (izrada profila), važnost i posljedice takve obrade i

- o mjerama zaštite ako se osobni podaci prenose u treću zemlju ili međunarodnu organizaciju.

Voditelj obrade izrađuje kopiju osobnih podataka, a za svaku dodatnu kopiju koju zatraži ispitanik, voditelj prema tarifi administrativnih troškova može naplatiti naknadu. Ispitanik ima pravo na kopiju samo ako ona ne ugrožava prava i slobode drugih.

Sve informacije pružaju se ispitaniku u elektroničkom obliku (Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih, 2016.).

4.4.2. Pravo ispitanika na ispravak osobnih podataka

Svaki ispitanik ima pravo od voditelja obrade ishoditi ispravak svojih osobnih podataka ako smatra da su oni netočni ili nepotpuni. Kako bi voditelj obrade izmijenio i/ili nadopunio podatke ispitanik šalje zahtjev pisanim putem.

Ako postoje primatelji podataka, potrebno ih je obavijestiti o svim promjenama nastalim na osobnim podacima određenog ispitanika (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 16. - Pravo na ispravak, 2016).

4.4.3. Pravo ispitanika na brisanje (zaborav) osobnih podataka

Ispitanik ima pravo zatražiti brisanje osobnih podataka, a voditelj obrade je dužan bez odgađanja provesti brisanje podataka ako je zadovoljen jedan od navedenih uvjeta (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 17. - Pravo na brisanje ("pravo na zaborav"), 2016):

- osobni podaci nisu nužni u odnosu na svrhu prikupljanja,
- povlačenje privole ispitanika na kojoj se temelji obrada,
- prigovor ispitanika na obradu,
- nezakonito obrađivanje osobnih podataka,
- brisanje osobnih podataka zbog poštovanja pravne obveze iz prava EU ili država članica i
- osobni podaci koji s prikupljeni vezano za ponudu usluga informacijskog društva.

Na primjer, ispitanik je otvorio profil na društvenoj mreži (Instagram) i nakon nekog vremena je odlučio deaktivirati i trajno izbrisati svoj profil na spomenutoj mreži. U navedenoj situaciji od organizacije može zatražiti brisanje njegovih osobnih podataka jer oni više nisu potrebni za daljnje čuvanje i obradu, budući da ispitanik nije više korisnik aplikacije.

Organizacija (voditelj obrade) nije dužan obrisati osobne podatke u slučajevima (Opća uredba o zaštiti podataka, Članak 17. - Pravo na brisanje ("pravo na zaborav"), 2016):

- kada je obrada nužna zbog poštivanja slobode izražavanja i informiranja,
- kada organizacija mora čuvati osobne podatke zbog usklađivanja s pravnom obvezom,
- kada su podaci prikupljeni zbog javnog interese (npr. javno zdravlje) i
- kada organizacija mora pohraniti podatke zbog uspostave pravnog zahtjeva.

Ispitanik želi promijeniti banku u kojoj se nalazi. Od stare banke traži zatvaranje računa i brisanje dosad prikupljenih osobnih podataka. Stara banka mu ne može ispuniti zahtjev iz razloga jer je zakonom obvezana da podatke o klijentima čuva 10 godina, te će tek nakon isteka zakonski propisanog roka moći izbrisati sve osobne podatke pribavljene o klijentu.

4.4.4. Pravo na ograničenje obrade osobnih podataka

Pod uvjetom da je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta, ispitanik ima pravo od voditelja obrade zatražiti ograničenje obrade njegovih osobnih podataka:

- osporavanje točnosti podataka,
- nezakonita obrada, ispitanik je protiv brisanja podataka već samo traži ograničenje,
- voditelju podaci više nisu potrebni u svrhu obrade, ali ispitanik ih traži zbog ostvarivanja ili obrane pravnog zahtjeva i
- uloženi prigovori od strane ispitanika (osim ako legitimni razlozi nadilaze razloge ispitanika).

Kada je obrada ograničena, podaci se mogu obrađivati samo uz ispitanikovu privolu, osim ako se radi o pohrani ili ostvarivanju i obrani pravnih zahtjeva, zaštiti prava drugih, te javnog interesa.

Voditelj je dužan obavijestiti ispitanika o ukidanju ograničenja obrade.

4.4.5. Pravo na prenosivost osobnih podataka

Pravo ispitanika je da zaprimi svoje osobne podatke od voditelja obrade u strukturiranom i strojno čitljivom formatu i da iste podatke izravno prosljedi drugom voditelju obrade ako je:

- obrada provedena automatizirano i
- data privola ispitanika na obradu.

Prava koja ispitanik ostvaruje vezana uz prenosivost podataka ne smiju negativno utjecati na prava i slobode drugih.

4.5. Prijenos osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama

Do prijenosa osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama dolazi ako Komisija odredi da treća zemlja ili međunarodna organizacija osigurava dovoljnu zaštitu. Kako bi se odredila razina zaštite Komisija u obzir uzima elemente kao što su:

- vladavina prava, zakonodavstvo i njegova provedba, poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, pravila zaštite osobnih podataka,
- djelovanje neovisnog nadzornog tijela koje ima odgovornost provođenja pravila zaštite osobnih podataka i
- međunarodne obveze koje je zemlja i/ili organizacija preuzela.

Putem provedbenog akta odlučuje se o tome da treća zemlja i/ili međunarodna organizacija osigurava dovoljnu zaštitu, te se predviđa periodična provjera svih relevantnih događaja. Akt također definira teritorijalnu i sektorsku primjenu, te nadzorno tijelo (ako je to potrebno).

Komisija prati razvoj u zemljama i/ili organizacijama, te kada utvrdi da ona više ne osigurava dovoljnu zaštitu provedbenim aktom stavlja izvan snage, mijenja ili suspendira odluku. Nakon toga, Komisija započinje sa savjetovanjem što treba dovesti do poboljšanja stanja u zemlji i/ili organizaciji, te u listu EU i na internetskoj stranici objavljuje popis onih trećih zemalja i/ili međunarodnih organizacija koje ne pružaju dovoljnu razinu zaštite.

Ako je voditelj/izvršitelj obrade predvidio mjere zaštite i kada je ispitaniku raspoloživa sudska zaštita i prava koja se mogu provesti, voditelj/izvršitelj obrade prenosi osobne podatke ispitanika trećim zemljama i/ili međunarodnim organizacijama.

4.6. Neovisna nadzorna tijela

Neovisno nadzorno tijelo odgovorno je za praćenje primjene Opće uredbe u svrhu zaštite prava i temeljnih sloboda pojedinaca vezanih uz obradu i tijek osobnih podataka unutar EU. Ono djeluje neovisno u skladu s Općom uredbom, obavlja zadaće i izvršava ovlasti na području vlastite zemlje članice. Neke od zadaća i ovlasti nadzornog tijela (EOZP, AZOP) su:

- promicanje svijesti o pravilima, mjerama zaštite i rizicima u vezi s obradom podataka,
- pružanje informacija ispitaniku, rješavanje pritužbi,
- provođenje revizije zaštite podataka,
- izdavanje upozorenja voditelju/izvršitelju obrade, itd.

Svaka zadaća je za ispitanika i službenika zaštite osobnih podataka besplatna. Također, nadzorno tijelo na kraju godine sastavlja izvještaj o svojim aktivnostima koji mora biti dostupan javnosti, Komisiji i Odboru (Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VI. - Neovisna nadzorna tijela, 2016).

4.7. Suradnja i konzistentnost

Suradnja i konzistentnost vežu se uz komuniciranje nadzornih tijela s drugim predmetnim nadzornim tijelima s kojima razmjenjuju sve bitne informacije elektroničkim putem. Uzajamna pomoć postiže se zahtjevom koji mora sadržavati bitne informacije kao što su svrha i razlog za samim zahtjevom.

Pružanje informacija i uzajamne pomoći bitno je za ostvarivanje konzistentne provedbe Opće uredbe (Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VII. - Suradnja i konzistentnost, 2016)

4.8. Pravna sredstva, odgovornost i sankcije

Svaki ispitanik ima pravo podnošenja pritužbe nadzornom tijelu ako smatra da se obradom njegovih osobnih podataka krši Opća uredba. Nadzorno tijelo koje je zaduženo za pritužbu ispitanika mora obavijestiti o napretku, ishodu i mogućnosti pravnog lijeka protiv donesene odluke. Ako se postupak vodi protiv nadzornog tijela, vodi se pred sudom države članice u kojoj se nalazi i djeluje nadzorno tijelo. Kada se postupak vodi protiv voditelja/izvršitelja obrade, vodi se pred sudom države članice u kojoj on ima sjedište ili u kojoj ispitanik ima boravište.

Svaki ispitanik ima pravo na korištenje usluge neprofitnog tijela da u njegovo ime podnese pritužbu i ostvaruje prava.

Kršenjem Opće uredbe svaki ispitanik koji je pretrpio neki oblik štete ima pravo na odštetu od strane voditelja/izvršitelja obrade. Voditelj je odgovoran za štetu prouzročenu obradom osobnih podataka koja krši Opću uredbu, a izvršitelj je odgovoran snositi štetu samo u slučaju nepoštivanja obveze iz Opće uredbe ili ako je djelovao izvan uputa voditelja obrade. Samo ako dokaže da ni na koji način nije odgovoran za nastalu štetu, voditelj/izvršitelj lišava

se odgovornosti. Kada u obradi sudjeluje više voditelja/izvršitelja svi se smatraju odgovorim i snose dio štete koji je jednak njihovom udjelu u obradi.

Novčane kazne ovise o okolnostima pojedinog slučaja, a pri odlučivanju o upravnoj novčanoj kazni i njezinom iznosu posvećuje se pozornost:

- prirodi, težini i trajanju kršenja, broju ispitanika, opsegu i svrsi obrade osobnih podataka, te razni štete,
- radi li se o nepažnji ili namjeri,
- svim radnjama koje je voditelj/izvršitelj poduzeo da bi umanjio štetu koja je nastala,
- stupnju odgovornosti voditelja/izvršitelja,
- prijašnjim kršenjima voditelja/izvršitelja,
- suradnji s nadzornim tijelom,
- kategoriji osobnih podataka,
- kako je nadzorno tijelo saznalo za kršenje,
- poštovanju mjera ako su izrečene protiv voditelja/izvršitelja i
- faktorima kao što su dobit ostvarena kršenjem.

Sankcije koje se odnose na kršenje odredbi Opće uredbe donose države članice i provode sve mjere kako bi se osigurala provedba istih. Sankcije mogu biti proporcionalne, učinkovite ili odvraćajuće (Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VIII. - Pravna sredstva odgovornost i sankcije, 2016).

4.9. Odredbe u vezi s posebnim situacijama obrade

Države članice usklađuju pravo na zaštitu osobnih podataka sa slobodom sa slobodom informiranja i izražavanja (akademske, znanstvene, novinarske svrhe) u skladu s Općom uredbom. Ako se radi o obavljanju zadaće koja je u javnom interesu, tijela javne vlasti ili privatna tijela mogu otkriti podatke iz službenih dokumenata koje posjeduje.

Kada je riječ o obradi nacionalnog identifikacijskog broja svaka država članica može odrediti posebne uvjete njegove obrade, te se tada nacionalni identifikacijski broj ili drugi identifikator opće namjene upotrebljava primjenom donesenih mjera.

Države članice mogu zakonom ili drugim ugovorom odrediti pravila za zaštitu osobnih podataka kod zaposlenja vezane uz zapošljavanje, ugovor o radu, zdravlje i sigurnost na radu, zaštitu klijenta ili poslodavca i sl.

Obrada kojoj je svrha arhiviranje (u javnom interesu), znanstveno ili povijesno istraživanje, zahtjeva primjenu odgovarajućih mjera zaštite. Tim mjerama jamči se načelo smanjenja količine podataka, te one mogu uključivati pseudonimizaciju. Kod crkava i vjerskih zajednica vrijedi da, ako imaju pravila vezana uz zaštitu podataka pojedinca, usklade ta pravila s Općom uredbom (Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje IX. - Odredbe u vezi s posebnim situacijama obrade, 2016).

5. Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka

Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (u daljnjem tekstu Zakon) u Republici Hrvatskoj na snazi je od 25. svibnja 2018. godine i od tada nije imao niti jednu izmjenu. Navedeni Zakon osigurava provedbu Opće uredbe. Zakon se ne odnosi na obradu osobnih podataka koja se obavlja u svrhu sprečavanja, istrage i otkrivanja, te progona kaznenih djela, na područje nacionalne sigurnosti i obrane, te zaštitu od prijetnji javnoj sigurnosti (Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, NN 42/18, 2018.).

Opća uredba člankom 51. propisuje da svaka država članica mora imati neovisno tijelo koje je odgovorno za praćenje primjene iste. Stoga, Zakon člankom 4. nadzornim tijelom propisuje Agenciju za zaštitu osobnih podataka (Azop). Ona predstavlja neovisno tijelo, odgovorno Hrvatskom saboru, a koje je u svom radu neovisno i samostalno (u daljnjem tekstu Agencija). Ovlasti Agencije propisane su Općom uredbom, ali Zakon propisuje još neke poslove koji su u njezinoj nadležnosti. Neki od spomenutih poslova su:

- Zbog povrede Opće uredbe ili Zakona, Agencija može sudjelovati u kaznenim, prekršajnim i upravnim postupcima (sudskim/izvansudskim), ali kada je to propisano posebnim zakonom.
- Pokreće i vodi postupke protiv odgovornih osoba, a zbog povrede Opće uredbe i Zakona.
- Donosi Kriterije za određivanje visine naknada administrativnih troškova i drugih naknada.
- Objavljuje odluke na mrežnim stranicama.

Agencijom upravlja ravnatelj. Objavljuje se javni poziv za dostavu kandidatura za ravnatelja i zamjenika 6 mjeseci prije isteka mandata prethodnog ravnatelja i zamjenika (30 dana nakon isteka mandata). Imenuje ih Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH, na razdoblje od 4 godine, a mogu biti izabrani dva puta. Agencija ima i stručnu službu čiji način planiranja, rada i obavljanja posla je propisano Pravilnikom o radu Agencije. Službenici Agencije, kao i ravnatelj i njegov zamjenik dužni su čuvati osobne podatke i druge povjerljive podatke kao profesionalnu tajnu (ili drugu tajnu propisanu zakonom kojim se uređuje tajnost podataka).

Agencija surađuje s tijelima državne uprave i drugim tijelima, kao i s nadzornim tijelima za zaštitu osobnih podataka u drugim zemljama. Kada je riječ o tijelima državne uprave i drugim tijelima, propisuje se kako su dužna Agenciji dostaviti nacрте zakona kojima se uređuju pitanja koja se odnose na obradu osobnih podataka, a u svrhu davanja stručnog mišljenja s obzirom na područje zaštite. Gostujuća nadzorna tijela javljaju se kod suradnje s nadzornim tijelima za zaštitu podataka iz drugih zemalja. Ona zajedno s Agencijom sklapaju sporazum

kojim slobodno prate i sudjeluju u provedbi nadzornih aktivnosti. Kod takvih aktivnosti na području Republike Hrvatske, voditelj i izvršitelj obrade i ispitanik kao i druge stranke koje su uključene u konkretne aktivnosti moraju biti obaviještene da sudjeluju i predstavnici gostujućeg nadzornog tijela.

Zakon propisuje i obradu osobnih podataka u posebnim slučajevima kod kojih se javljaju sljedeće situacije:

- **obrada osobnih podataka kod djece** je zakonita ako ono ima navršениh 16 godina (ima prebivalište u Republici Hrvatskoj),
- **obrada genetskih podataka** u svrhu izračuna vjerojatnosti bolesti ili drugih zdravstvenih aspekata ispitanika (za životno osiguranje i ugovor s klauzulom o doživljenju) je zabranjena (nije dozvoljeno ni uz privolu ispitanika),
- **obrada biometrijskih podataka**
 - u tijelima javne vlasti samo ako je propisana zakonom ili nužna (zaštita imovine, poslovnih tajni, klasificiranih podataka ili osobe) – isto vrijedi i za privatni sektor
 - obrada takvih podataka dopuštena je za zaposlenike, za evidentiranje radnog vremena, ulaska i izlaska iz službenih prostorija (privola zaposlenika),
- **obrada osobnih podataka putem videonadzora** odnosi se na stvaranje snimke koja je dio pohrane (prikupljanje i obrada osobnih podataka prikupljenih putem videonadzora) – voditelj/izvršitelj obrade dužan je označiti prostor koji je pod videonadzorom (razumljiva slika koja sadrži: podatke o voditelju obrade, za kontakt, da je prostor pod videonadzorom) – pristup snimkama imaju samo osobe koje je za to ovlastio voditelj/izvršitelj obrade, a sustav također mora biti zaštićen od neovlaštenih osoba (mora se voditi evidencija o pristupu)
 - videonadzor radnih prostorija – kod radnog prostora, videonadzorom ne smiju biti obuhvaćene prostorije za higijenu, presvlačenje i odmor, a zaposlenici moraju biti unaprijed obaviješteni o sustavu videonadzora,
 - videonadzor stambenih zgrada – potrebna je suglasnost suvlasnika (2/3 suvlasničkih dijelova), a smije se obuhvatiti samo ulazak i izlazak iz zgrade i zajedničke prostorije (videonadzor se ne smije koristiti u svrhu praćenja učinkovitosti radnika – čistačica, domar),
 - videonadzor javnih površina – tijela javne vlasti, tijela s javnim ovlastima i pravne osobe koje obavljaju javnu službu.
- kod **obrade osobnih podataka u statističke svrhe** ispitanici nisu dužni ostvariti pravo pristupa podacima, kao ni pravo na ispravak ili brisanje, također

ne moraju biti obaviješteni o prijenosu osobnih podataka od voditelja obrade nadležnom tijelu za službenu statistiku – podaci koji su korišteni ni na koji način ne smiju omogućiti identificiranje osobe čiji su podaci korišteni

Snimke s videonadzora mogu se čuvati najviše 6 mjeseci (osim ako nije drugačije propisano ili u iznimnim situacijama) (Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, NN 42/18, 2018.).

Kada netko smatra da mu je povrijeđeno pravo koje je zajamčeno Zakonom i Općom uredbom, može podnijeti zahtjev Agenciji za utvrđivanje povrede prava. Odluka koju Agencija donosi je rješenje protiv kojeg osoba ne može podnijeti žalbu (samo upravni spor). Kod povrede Zakona ili Opće uredbe, Agencija može propisati novčane kazne, a odlukom se propisuje iznos i način plaćanja. Kazna se ne može izreći tijelima javne vlasti. Sva donesena rješenja objavljuju se na stranicama Agencije uz navođenje počinitelja ako se radi o povredi obrade podataka maloljetnika, ako je povredu počinio voditelj/izvršitelj obrade ili ako se radi o novčanoj kazni u najmanjem iznosu od 100.000,00 HRK (13.272,28 EUR). Ravnatelj ili zamjenik ravnatelja, kao i službenik Agencije koji otkrije podatke neovlaštenoj osobi može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 HRK (663,61 do 6.636,14 EUR). Kada voditelj/izvršitelj obrade ne označi objekt, njegovu vanjsku površinu, prostoriju ili njezine dijelove sukladno propisima za označavanje videonadzora i kada ne uspostavi sustav zapisa pristupanja snimkama može biti kažnjen novčanom kaznom do 50.000,00 HRK (6.636,14 EUR) (Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, NN 42/18, 2018.).

6. Zaštita osobnih podataka Studenac Marketa

6.1. Osnovni podaci o Studencu i njegovom poslovanju

Studenac Market maloprodajni je trgovački lanac koji posluje od 1991. godine. Svoje poslovanje započeli su na Jadranu, a rast su doživjeli 2018. godine koja je bila obilježena organskim rastom i akvizicijama. Nakon preuzimanja Istarskih supermarketa Sonika, 2019. godine, proširili su svoje poslovanje duž cijele jadranske obale. Kroz godine preuzimali su i druge manje markete u Hrvatskoj, a 2021. godine otvorili su nekoliko poslovnica i u Zagrebu. 2023. godine ostvarili su akviziciju nad lancem Strahinjčica i tako se proširili Krapinsko-zagorskom županijom (Studenac Market, Naslovnica, Povijest Studenca, bez dat.).

Kada je riječ o njihovom poslovanju, vidljiv je brzi rast kroz posljednjih nekoliko godina, ali potrebno je spomenuti i njihovo društveno odgovorno poslovanje kojem pridaju veliku pažnju. 2022. godine proveli su petu akciju pod nazivom *Korak bliže prirodi* u kojoj su sudjelovali zaposlenici njihovih trgovina, a izrađivali su kućice i hranilica za ptice koje su donirali vrtićima i školama širom Hrvatske kako bi ukazali na važnost očuvanja bioraznolikosti u gradovima (Studenac Market, Naslovnica, Studenac organizirao petu eko akciju u Zagrebačkom Zoološkom vrtu, 2022.). Projekt Studenac Marketa pod nazivom *Korak bliže zajednici* projekt je za donacije koji je otvoren svim neprofitnim organizacijama i udrugama koje doprinose društvenoj koristi. U veljači 2023.godine tematika je bila zdravlje pa je prijava bila otvorena za one koji se bave djelatnostima koje su povezane sa širim pojmom zdravlja (Studenac Market, Naslovnica, Studenac otvorio šesti krug prijave za dodjelu donacija neprofitnim organizacijama i udrugama, 2023.). U sklopu spomenutog projekta Studenac je također donirao 60.000 litara tekućeg sapuna školama koji su pakirani u reciklirane ambalaže, a donaciju su dobile 63 odgojno-obrazovne institucije (Studenac Market, Naslovnica, Studenac projektom „Čiste ručice za zdravlje dječice” donira godišnju zalihu sapuna za 63 škole u Hrvatskoj, 2023.). *Kodira<ONA>* još je jedan od projekata Studenac Marketa, a u ovom projektu važnost pridaju ženama u području digitalne tehnologije i analitike. Nagrada koju dobije natjecateljica jest program mentorstva u Studencu s njihovim timom iz Studenac Digitala u Zagrebu, a mentorstvo traje 6 tjedana (Studenac Market, Naslovnica, Studenac pokrenuo projekt *Kodira<ONA>* kojim potiče izvrsnost žena u području prediktive analitike, 2023.). U partnerstvu s Infobipom (globalna cloud komunikacijska platforma) Studenac Market želi osmisлити nove načine rješenja za komunikaciju kao što su WhatsApp za komunikaciju sa Studencem, lokacije najbliže trgovine i sl., a sa svrhom povećanja lojalnosti korisnika (Studenac Market, Naslovnica, Studenac u partnerstvu s Infobipom razvija komunikacijska rješenja za bolje iskustvo kupovine, 2023.).

Studenac Market (u daljnjem tekstu Studenac) prati tehnološke novitete pa tako imaju svoju mobilnu aplikaciju *Moj Studenac* koja pruža popuste, mogućnost dijeljenja bodova s drugima, pregled najbližih poslovnica, listanje kataloga i druge opcije. Također nude i karticu lojalnosti *Cool* uz koju se ostvaruju dodatni popusti na određene proizvode (kao što je npr. MultiPlus Card u Konzumu).

Danas Studenac Market predstavlja vodeći maloprodajni lanac u Hrvatskoj uz više od 1.100 poslovnica i više od 5.900 zaposlenika.

6.2. Zaštita osobnih podataka Studenac Marketa

Kao i sva poduzeća Studenac je stupanjem Opće uredbe i Zakona na snagu, 2018. godine u svoje poslovanje uveo Pravilnik o zaštiti osobnih podataka i ostale dokumente kojima se dodatno pojašnjavaju postupanja u vezi zaštite osobnih podataka. Svi dokumenti koji se analiziraju u sklopu praktičnog dijela rada javno su dostupni na web stranici Studenac Marketa, a o izradi samog završnog rada, putem e-maila, obaviješten je i Studenac Market, od kojeg nije zaprimljen odgovor. Pravilnikom su pojašnjeni svi pojmovi koji se spominju u daljnjim dokumentima vezanim za zaštitu osobnih podataka. Njime se uređuje zaštita pojedinaca i prava ispitanika, provedba mjera zaštite, te obveze voditelja obrade (u ovom slučaju Studenca). Pojašnjeni su pojmovi kao što su: osobni podaci, voditelj obrade, ispitanik, povreda osobnih podataka i sl. Nadalje, navedeni su podaci koje Studenac prikuplja, a to su:

- podaci sudionika natječaja – ime, prezime, broj telefona, e-mail adresa,
- podaci zaposlenika – ime, prezime, OIB, datum rođenja, adresa, broj telefona, e-mail adresa, broj tekućeg računa, matični broj osiguranika (HZZO, HZMO), obrazovanje, dužina radnog staža i broj djece.

Kada osoba koju je Studenac ovlastio stupi u kontakt s ispitanikom dužna mu je predati Izjavu o zaštiti osobnih podataka i ostale dokumente koji upoznaju ispitanika s njegovim pravima (Pravilnik o korištenju sustava video-nadzora, Pravilnik o korištenju GPS sustava). Uz to, ispitanik mora biti upoznat s informacijama kao što su: identitet i kontakt podaci voditelja obrade, svrhe obrade, ako postoji namjera prijenosa osobnih podataka trećim osobama ili trećim zemljama, pravo na pristup, ispravak, brisanje podataka, pravo na povlačenje privola, na prigovor, postoji li automatizirana obrada podataka i sl. Sve privole koje je ispitanik dao čuvaju se onoliko dugo koliko i sami osobni podaci. Posebno kada se radi o prikupljanju i obradi podataka koja je izvan svrhe za koju je ispitanik već dao privolu, voditelj obrade mora ponovno od njega zatražiti privolu. Kada se govori o obvezama voditelja obrade tu se javljaju još neki postupci. Mijenjanje lozinke (svaka 3 mjeseca), komplicirana lozinka, čuvanje lozinke i pristup samo ovlaštenim osobama, bez ponovnog upotrebljavanja novih lozinke, sustav

upozorenja kod neovlaštenog pristupa i zaključavanje računala nakon određenog broja netočnih lozinki, akcije su koje bi voditelj trebao koristiti u svrhu zaštite osobnih podataka koje posjeduje. Informatički sustav također mora biti zaštićen od neovlaštenog pristupa, enkripcija, virusa, gubitka napajanja, ali i nekih nepogoda kao što su požar ili poplava.

Voditelj obrade trebao bi odrediti službenika za zaštitu osobnih podataka koji razumije djelovanje Opće uredbe, informacijske tehnologije, poznaje sustav organizacije rada. Osoba može biti zaposlenik Studenac Marketa, ali i ne mora. U slučaju da je jedan od zaposlenika ne smije biti: osoba koja te iste podatke prikuplja i obrađuje, voditelj marketinga ili ljudskih resursa, odjela za informacijsku tehnologiju, osoba iz višeg rukovodstva ili zastupnik Studenca. Podaci o službeniku, njegov kontakt, trebali bi biti objavljeni na web stranicama Studenca. Kod rubrike za zaštitu osobnih podataka na službenoj web stranici nema dodatnih podataka za kontakt, ali u rubrici *Pravila privatnosti i uporaba kolačića*, navedena je e-mail adresa (adresa Studenca koja je navedena i u kontaktima) i broj telefona bez naznačenog imena određene osobe.

Svi podaci vezani uz obradu podataka koji su prikupljeni moraju se voditi u pisanom i elektroničkom obliku evidencije koja sadrži ime i kontakt podatke voditelja/službenika, svrhu, kategoriju ispitanika i osobnih podataka, kategoriju osobe kojoj su podaci povjereni, rokovi brisanja i mjere sigurnosti.

Pravilnikom, a i kasnije u drugim dokumentima Studenca propisuje se vrijeme i način pohranjivanja osobnih podataka. Pravilnik sadrži pravila čuvanja za zaposlenike, članove predstavničkih i upravnih tijela, te za ostale suradnike i građane. Podaci zaposlenika pohranjeni su od dana sklapanja radnog odnosa pa sve do njegovog prestanka, podaci članova predstavničkih i upravnih tijela pohranjeni su onoliko dugo koliko pojedinom članu traje mandat, a kada je riječ o ostalima, podaci se čuvaju ovisno o svrsi za koju su prikupljeni, što znači da se nakon njezinog ispunjenja oni brišu.

Zbog osjetljivosti podataka koji se prikupljaju potrebno je da osobe koje su nadležne za prikupljanje i obradu istih postupaju u skladu s Općom uredbom i Zakonom kao i s Pravilnikom i ostalim dokumentima koji se odnose na zaštitu osobnih podataka Studenca. Kako bi se spriječila zlouporaba tih podataka svi oni potpisuju Izjavu o povjerljivosti kojom se obvezuju da će čuvati tajnost podataka, koristiti ih u određene svrhe, da se podaci neće čuvati duže od propisanog i da će tajnost čuvati i nakon prestanka nadležnosti (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Pravilnik o zaštiti osobnih podataka, 2018). Na web stranicama Agencije za zaštitu osobnih podataka moguće je preuzeti već formirani obrazac za Izjavu o povjerljivosti kod kojeg je potrebno upisati samo naziv poduzeća, ime, prezime i potpis osobe koja se obvezuje na povjerljivost podataka, te datum i vrijeme.

ZAGLAVLJE TVRTKE, MEMORANDUM

IZJAVA O POVJERLJIVOSTI

Ovom izjavom obvezujem se da ću sukladno propisima koji uređuju područje zaštite osobnih podataka, Uredbom (EU) 2016/679 europskog parlamenta i vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, čuvati povjerljivost svih osobnih podataka kojima imam pravo i ovlast pristupa a koji se nalaze u sustavima pohrane koje vodi tijelo/društvo u kojem sam zaposlen/a te da ću iste osobne podatke koristiti isključivo u točno određenu (propisanu) svrhu.

Također se obvezujem da osobne podatke kojima imam pravo i ovlast pristupa neću dostavljati/davati na korištenje niti na bilo koji drugi način učiniti dostupnima trećim (neovlaštenim) osobama, te se obvezujem da ću povjerljivost istih osobnih podataka čuvati i nakon prestanka ovlasti pristupa osobnim podacima.

Upoznat/a sam da bilo kakvo neovlašteno raspolaganje osobnim podacima kojima imam pravo pristupa u svojem radu predstavlja povredu radne obveze.

Datum: _____

Ime i prezime: _____

Potpis: _____

Slika 1. Obrazac Izjave o povjerljivosti (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka, obrasci-predlošci, Izjava o povjerljivosti [.docx], bez dat.)

Kada se radi o obradi osobnih podataka koja za sobom može nositi određeni rizik za prava ispitanika (npr. kod korištenja novih tehnologija) Studenac ima obvezu savjetovati se sa službenikom za zaštitu osobnih podataka i pomoću obrasca izraditi procjenu učinaka na privatnost (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Pravilnik o zaštiti osobnih podataka, 2018). Procjena se sastoji od 7 stranica na kojima se u koracima opisuju postupak procjene. Neki od dijelova su: potreba provedbe procjene, kontekst i svrha obrade, izvor i visina rizika, vjerojatnost i ozbiljnost povrede, opcije smanjenja i učinak na rizik i sl.

6.3. Izjava o zaštiti osobnih podataka

Studenac je 2018. godine donio Izjavu o zaštiti osobnih podataka sukladno Općoj uredbi. Izjava je sastavljena od nekoliko naslova kojima se pojašnjava način zaštite osobnih podataka. Na početku su navedeni neki osnovni podaci, kao što su: tko je odgovoran za zaštitu, službenik, kontakt telefon i e-mail adresa.

Izjavom su određene i kategorije osobnih podataka koje obrađuju u Studencu. Obrađuju i upotrebljavaju osobne podatke:

- zaposlenika, bračnih drugova zaposlenika i djece,
- članova uprave, skupštine, nadzornog odbora,
- vanjskih suradnika,
- korisnika osnovnih djelatnosti,
- poslovnih klijenata,
- članova loyalty kluba i
- ugovornih korisnika.

Studenac osobne podatke ispitanika obrađuje na način koji je propisan Općom uredbom i Zakonom, u svrhu realizacije ugovora i ugovornih obveza uz privolu koju su dali ispitanici zbog obrade osobnih podataka (npr. adresa stanovanja, broj mobitela). Kada je riječ o čuvanju prikupljenih osobnih podataka, brišu se po isteku svih zakonskih obveza koje su povezane s njihovim čuvanjem. U slučaju da ispitanik ne želi da Studenac više prikuplja njegove osobne podatke u određene svrhe može opozvati danu privolu, a isto tako je i ponovo dati putem e-mail adrese ili putem pisanog zahtjeva.

Ispitanik ima pravo na pristup informacijama i na informaciju o obradi njegovih osobnih podataka (od voditelja obrade podataka može dobiti informaciju obrađuju li se njegovi osobni podaci ili ne). Ako podaci koje Studenac prikuplja i obrađuje nisu potpuni ili su netočni, ispitanik može u svakom trenutku zatražiti ispravak njegovih podataka, čime se ostvaruje njegovo **pravo na ispravak** koje je propisano Općom uredbom. Svaki ispitanik može zatražiti i **brisanje osobnih podataka** ako ih je Studenac obrađivao na način koji nije sukladan propisima i zakonima ili ako se obradom zadire u zaštićene interese ispitanika. Postoje je slučajevi kada je brisanje osobnih podataka onemogućeno (npr. obveza arhiviranja). Ispitanik od Studenca može zatražiti i **ograničenje obrade** u slučaju:

- da se ospori točnost podataka tijekom vremena moguće provjere istih,
- da obrada nije u skladu s propisima i zakonima, a ispitanik odbije brisanje i traži ograničenje obrade,

- da podaci više nisu potrebni za svrhu za koju su prikupljeni, ali su potrebni za ostvarivanje pravnih zahtjeva ispitanika ili
- da je podnijet prigovor vezan uz obradu osobnih podataka ispitanika.

Mogućnost prijenosa podataka omogućava pravo ispitanika da zatraži od Studenca osobne podatke koje o njemu ima prikupljene u strukturiranom, strojno čitljivom obliku ako:

- se podaci obrađuju na temelju suglasnosti
- se obrada vrši automatiziranim procesom.

Kada postoji interes zaštite podataka, svaki ispitanik ima **pravo podnijeti prigovor** ako Studenac koristi njegove podatke u svrhu izvršenja zadaća od javnog interesa, zadaća javnih tijela ili kada se kod njihove obrade pozove na legitimne interese. Kod prava na prigovor javlja se i **pravo na prigovor nadležnom tijelu** kojim se ispitaniku omogućava da uloži pritužbu Agenciji za zaštitu osobnih podataka ako smatra da su prilikom obrade podataka prekršeni hrvatski i europski propisi. Kada ispitanik želi ostvariti bilo koje pravo koje je Izjavom navedeno može se obratiti Studencu putem kontakt podataka koji su navedeni na početku iste. Ako postoji dvojba Studenac u svakom trenutku od ispitanika može zatražiti dodatne informacije kako bi potvrdio identitet. Moguće su i situacije zlouporabe prava, kod kojih Studenac može naplatiti administrativnu pristojbu ili jednostavno odbiti zahtjev ispitanika ako on s namjerom zlouporabe prečesto koristi prava.

Studenac vrši prijenos osobnih podataka u treće zemlje samo ako je to propisano zakonom ili ako je dan pristanak ispitanika za takav prijenos. Kod prijenosa podataka trećim osobama Studenac se obvezuje na čuvanje osobnih podataka ispitanika kao i da ih neće učiniti dostupnima ili priopćiti trećim stranama. Postoji nekoliko slučajeva u kojima je prijenos dozvoljen, a to su:

- ako ispitanik pristane na priopćavanje pojedinih podataka pisanim putem, za neku određenu svrhu ili određenoj osobi,
- kada pisanim zahtjevom to zatraži sud ili javni bilježnik kada su podaci potrebni za poslove temeljem zakona, npr. provedba ostavinskog, ovršnog, drugog imovinskopravnog postupka,
- ako su podaci potrebni Ministarstvu unutarnjih poslova, državnom odvjetništvu za obavljanje poslova koji su u njihovoj nadležnosti.
- kada su potrebni sudu, odvjetnicima, javnim bilježnicima kod postupka koji vode, a podatke mogu zatražiti pisanim putem,
- ako podatke treba Centar za socijalnu skrb, Ministarstvo financija, Porezna i Carinska uprava, Zavod za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za obavljanje poslova u njihovoj nadležnosti,

- ako je Studenac obavezan dostaviti podatke Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture,
- kada su oni potrebni da bi se izvršile ugovorne obveze prema ispitaniku i
- u drugim slučajevima koji su propisani zakonom.

Studenac je omogućio zaštitu osobnih podataka u pogledu tehničkih i organizacijskih mjera kako ne bi došlo do izmjene, gubitka ili krađe osobnih podataka koje posjeduje o ispitanicima. Također, obavezuje se da će sve izmjene vezane uz politiku zaštite osobnih podataka biti objavljene u Izjavi koja će biti dostupna na web stranicama Studenca, a ispitanici će biti i dodatno obaviješteni.

Budući da Studenac ima svoju web stranicu, osobne podatke ispitanika prikuplja i putem nje. Na primjer, kod zahtjeva za kontaktom, natječaja za posao, podnošenja zahtjeva za pritužbom i sl. Kao i skoro sve web stranice danas, i Studenac koristi *kolačiće* koji se pohranjuju na računalo posjetitelja, a omogućuju pohranjivanje preferencija posjetitelja, kontinuirano poboljšava ponude itd. Također, bilježi i podatke kao što su provedeno vrijeme na stranici, operacijski sustav koji posjetitelj koristi, rezolucija zaslona, pokret miša (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Izjava o zaštiti osobnih podataka [.docx], 2018).

6.4. Korištenje sustava video-nadzora

Budući da Studenac u sklopu svojih poslovnih prostora koristi sustav video-nadzora, od 23. svibnja 2018. godine primjenjuje Pravilnik o korištenju sustava video-nadzora kojim se uređuje i definira:

- svrha i opseg osobnih podataka koji se prikupljaju putem video-nadzora,
- vrijeme, način čuvanja i
- upotreba podataka koji su prikupljeni, a radi smanjenja rizika provala, krađa i nasilja, te povećanja zaštite i sigurnosti zaposlenika i osoba koje se nađu u prostorima Studenca kao i kontrole ulazaka i izlazaka iz radnih prostorija.

Kod prikupljanja i obrade osobnih podataka putem video-nadzora voditelj obrade dužan je postupati sukladno Općoj uredbi i Zakonu.

Studenac koristi sustav video-nadzora kako bi smanjili izloženost zaposlenika i imovine riziku kao što je krađa, razbojništvo, provala, oštećenje ili nasilje. Provodi se u svrhu:

- zaštite imovine i
- zaštite osoba koje se nalaze u prostorima Studenca.

Sukladno tome, snimke prikupljene video-nadzorom mogu se koristiti samo za navedene svrhe, te obrada tih podataka ne smije prevladavati nad interesima ispitanika.

Ako poduzeće, u ovom slučaju Studenac, koristi sustav video-nadzora kako bi zaštitio svoje poslovne prostore snimači se moraju nalaziti na nedostupnom mjestu ili u metalnom ormaru (zaključani), a može im se pristupiti pomoću šifre koja je poznata samo Voditelju obrade.

Na svakom objektu koji je pod video-nadzorom, Voditelj je dužan imati oznaku *Objekt je pod video-nadzorom*. Oznaka mora biti postavljena na vidljivom mjestu, a uz razumljivu i jednostavnu sliku mora sadržavati i tekst koji sadrži informacije:

- Objekt/Prostor je pod video-nadzorom,
- o voditelju obrade,
- o kontaktu putem kojeg ispitanik može ostvariti prava.

Slika 2. Primjer oznake za video-nadzor od strane Azop-a

(Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka, obrasci-predošci, Obavijest o video nadzoru, bez dat.)

Objekti Studenca imaju kamere koje se nalaze unutar njihovih objekata i izvan njih (neke od kamera postavljene su kao odredba Zakona o zaštiti novčarskih institucija, NN 56/15, 46/11, 114/22):

- **vanjske kamere** – pokrivaju perimetar oko ulaza kako bi se, u slučaju provale, identificiralo osobu prije nego stavi masku,
- **unutarnje kamere** – pokrivaju ulaz u objekt
- **unutarnje kamere** – snimaju kase u prodavaonicama, prate proces naplate,
- **unutarnje kamere** – snimaju predaju novca zaštitarima, urede i prostorije u kojima se nalaze sefovi, s ciljem sprečavanja zlouporabe,
- **unutarnje kamere** – nalaze se po prodajnom prostoru s ciljem smanjenja krađe od strane kupaca tijekom radnog vremena i
- **unutarnje kamere** – nalaze u skladišnim prostorijama s ciljem smanjenja krađe od strane zaposlenika ili dostavljača tijekom radnog vremena.

Da bi se ograničilo prikupljanje podataka putem video-nadzora samo na one koji su nužni da bi se zadovoljile svrhe prikupljanja istih, video-nadzori Studenca pohranjuju zapis jedino onda kada se detektira pokret, ograničeni su na maksimalno 6 mjeseci arhive.

Podaci koje su snimljeni Studenac čuva najduže 30 dana od njihovog nastanka, a nakon toga se snimke trajno brišu, osim u slučajevima propisanim zakonom ili kada su dokaz u nekom postupku. Ako postoji potreba za dokazivanjem povrede prava, snimke se pohranjuju na vrijeme od godine dana.

Svaki pristup tim podacima mora biti evidentiran, npr. dolazak servisera, predaja zapisa na digitalnom mediju Upravi, MUP-u i sl. Stoga, Studenac mora uspostaviti automatizirani sustav zapisa koji će sadržavati mjesto i vrijeme pristupa, te oznaku osobe koja je pristupila podacima.

Obrada osobnih podataka zaposlenika koji su prikupljeni video-nadzorom provodi se samo u svrhe koje je odredio voditelj obrade pazeći da su pri tome ispunjeni uvjeti vezani uz zaštitu na radu i da su zaposlenici bili o tome pojedinačno obaviješteni. Također, voditelj može pratiti javne površine ako je to potrebno zbog zaštite života i imovine, te u svrhu zadaća tijela javne vlasti (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Pravilnik o korištenju sustava video-nadzora, 2018). (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Pravilnik o korištenju GPS sustava, 2018)

6.5. Korištenje GPS sustava

Budući da Studenac u svom poslovanju koristi službena vozila koja koriste zaposlenici, donesen je Pravilnik o korištenju GPS sustava kojim se objašnjava prikupljanje i obrada osobnih podataka. U ovom slučaju odnosi se na praćenje zaposlenika tokom korištenja službenog vozila. Pravilnikom se definira svrha i opseg podataka koji se prikupljaju, korištenje podataka koji su prikupljeni, te način i vrijeme čuvanja.

Svrhe u koje se podaci putem GPS sustava prikupljaju su:

- sigurnost zaposlenika koji upravlja vozilom,
- zaštite imovine i
- bolje organizacije rada.

Navedene svrhe predstavljaju nastojanje da se poveća zaštita i sigurnost zaposlenika u vozilu, smanji mogućnost krađa, provala ili oštećenja i da se u smislu organizacije rada, poveća ekonomičnost korištenja poslovnog vozila. Kao i kod Pravilnika o korištenju sustava video-nadzora, podaci koji su prikupljeni mogu se koristiti isključivo u navedene svrhe.

GPS sustav može biti ugrađen samo u vozila koja su u vlasništvu Studenca ili koja ima u najmu. Prije preuzimanja vozila, zaposlenik bi trebao biti obaviješten o tome da se u vozilu koristi GPS sustav. Voditelj obrade sam određuje u koja vozila će biti ugrađen GPS sustav i na njima je dužan označiti da se u vozilu isti i nalazi. Oznaka mora biti na vidljivom mjestu, a mora sadržavati obavijest da je vozilo pod sustavom GPS-a, sve podatke o vođitelju obrade i podatke za kontakt. Svi podaci koji su prikupljeni izvan ovakvog načina ne smiju biti korišteni. Oni koji su pravilno prikupljeni mogu se čuvati u trajanju od 30 dana, nakon čega se trajno brišu, osim ako zakonski nije propisan drugačiji rok čuvanja. Kao i kod video-nadzora, oni podaci koji su dokaz kod povrede svrhe čuvaju se godinu dana od dana pohranjivanja.

Također, snimke koje su GPS sustavom prikupljene moraju biti zaštićene od pristupa neovlaštenih osoba i svaki pristup potrebno je evidentirati automatskim sustavom zapisa kod kojeg se navodi oznaka osobe, vrijeme i mjesto pristupa podacima (Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, Pravilnik o korištenju GPS sustava, 2018).

6.6. Primjena načela zaštite osobnih podataka kod Studenac Marketa

Nakon provedbe analize Opće uredbe i analize svih propisa Studenca koji su vezani za zaštitu osobnih podataka u njihovom poslovanju potrebno je napraviti i analizu pomoću koje

će se vidjeti prati li Studenac pravila i propise koje nalaže Opća uredba i Zakon. Navedena analiza provest će se kroz načela Opće uredbе.

Prvo načelo koje propisuje Opća uredba jest **načelo zakonitosti, poštenosti i transparentnosti**, koje propisuje da se svi prikupljeni podaci moraju obrađivati na zakonit i transparentan način i da sve informacije moraju biti lako dostupne, a komunikacija razumljiva. Kod Studenca ono je zastupljeno u Pravilniku o zaštiti osobnih podataka kojim Studenac propisuje da osoba koja je ovlaštena za prikupljanje i obradu podataka mora ispitaniku predati sve dokumente o zaštiti osobnih podataka koje Studenac propisuje, a koji ga upoznaju s njegovim pravima (Izjava o zaštiti osobnih podataka, Pravilnik o korištenju sustava video-nadzora i Pravilnik o korištenju GPS sustava). Također ispitanik mora biti upoznat s informacijama voditelja obrade (identitet – Studenac, kontakt – e-mail, broj telefona), svrhom obrade, namjerom prijenosa i ostalim bitnim informacijama.

Ograničavanje svrhe odnosi se na određivanje svrhe u koju se osobni podaci ispitanika prikupljaju. Kod Studenca jasno su definirane svrhe prikupljanja podataka pa je tako Izjavom o zaštiti osobnih podataka propisano da se osobni podaci prikupljaju u svrhu realizacije ugovora i ugovornih obveza (npr. potrebni su broj telefona, e-mail, OIB, adresa stanovanja i sl.). U svrhu zaštite imovine i osoba koje se nalaze u prostorima Studenca, koristi se sustav video-nadzora, a kod korištenja GPS sustava želi se zaštititi imovina, povećati sigurnost zaposlenika koji upravlja službenim vozilom (odnosi se na zaštitu od krađe vozila, provale ili mogućih oštećenja), a ujedno se želi povećati ekonomičnost korištenja službenog vozila.

Kako se ne bi uvijek prikupljali svi osobni podaci ispitanika načelom **smanjena količine podataka** propisuje se da podaci moraju biti bitni i ograničeni na samo one koji su potrebni da bi se ostvarila svrha zbog koje se prikupljaju. U Pravilniku Studenca navedeni su podaci koji se uzimaju u obzir kod određenih ispitanika. Tako se npr. kod sudionika natječaja za posao prikupljaju samo ime i prezime, broj telefona i e-mail adresa, dok se kod zaposlenika prikupljaju ime i prezime, datum rođenja i OIB, adresa, e-mail i broj telefona, obrazovanje, dužina radnog staža, broj djece, tekućeg računa, te matični br. osiguranika.

Podrazumijeva se da svi podaci koji su prikupljeni moraju biti **točni i ažurni**. Načelo se kod Studenca ostvaruje putem ispitanikovog prava na ispravak podataka koji u svakom trenutku može zatražiti ispravak svojih osobnih podataka kod Studenca ako su oni nepotpuni ili nisu točni.

Kao i kod ograničenja svrhe koja je definira u svakom dokumentu Studenca, tako i načelo **ograničenja pohrane** koje propisuje da se podaci mogu čuvati do trenutka ostvarenja svrhe za koju su prikupljeni osim ako se moraju čuvati zbog arhiviranja ili drugih razloga

propisanih Općom uredbom. Izjavom je tako propisano da se podaci zaposlenika čuvaju onoliko koliko traje radni odnos (nakon raskida ugovora o radu oni se brišu), podaci članova Uprave čuvaju se od početka do kraja njihovog mandata, a podaci ostalih ispitanika čuvaju se ovisno o svrsi za koju su prikupljeni. Pravilnikom o korištenju sustava video-nadzora propisano je čuvanje snimljenih podataka na najduže 30 dana od nastanka, ali oni se mogu čuvati i na razdoblje od godinu dana ako, na primjer, dođe do provale nakon čega se provodi kazneni postupak protiv osumnjičenika pa snimka služi kao dokaz. Isto vrijedi i za podatke prikupljene putem GPS sustava.

Cjelovitost i povjerljivost vezani su uz način na koji se podaci prikupljaju, obrađuju i čuvaju, a kojima je potrebno osigurati tehničke i organizacijske mjere kako ne bi došlo do neovlaštenog pristupa, brisanja i sl. Studenac je propisao neke organizacijske i tehničke mjere kako bi se na najbolji način zaštitili prikupljeni podaci, a to su: mijenjanje lozinke svaka 3 mjeseca koja bi ujedno trebala biti komplicirana i korištena samo jedanput, sustav upozorenja, te zaštita korištenog sustava od virusa enkripcija, gubitka napajanja, kao i zaštita od požara, poplava i sl. Studenac također automatiziranim sustavom zapisa štiti podatke jer se putem zapisa bilježi svaki pristup podacima, mjesto i datum, te osoba koja im je pristupila (npr. serviser).

Načelo pouzdanosti koje je vezano za voditelja obrade i odgovornost da provedbu vrši prema načelima i ostalim pravilima i da istu može i dokazati, ostvaruje se Izjavom o povjerljivosti koju potpisuju osobe nadležne za prikupljanje i obradu podataka u Studencu, a kojom se obvezuju na provedbu obrade podataka sukladno Općoj uredbi i Zakonu, čuvanje tajnosti podataka, čuvanje podataka prema njihovom roku i korištenje samo u navedene svrhe, za vrijeme i nakon prestanka njihove nadležnosti.

Iz gore navedenog može se zaključiti da se Studenac u svim svojim dokumentima i propisima vodi načelima Opće uredbe jer je svaki od njih sadržan barem u jednom dokumentu. Kada je riječ o bitnim podacima u svakom su dokumentu oni jasno naznačeni, npr. svrha obrade podataka putem sustava video-nadzora, što omogućava ispitanicima da lako nađu sve potrebne i bitne informacije koje su im ujedno i razumljive.

Kada je riječ o video-nadzoru koji Studenac primjenjuje, Pravilnikom o korištenju istog istaknuto je kako bi trebala izgledati naljepnica o obavijesti da je objekt pod video-nadzorom. Odlaskom do najbliže Studenac poslovnice utvrđeno je da koriste naljepnice kako je i propisano, a nalaze se na vratima svake trgovine. Iako sukladno propisu imaju označeno da je objekt pod video nadzorom, obavijest na kojoj se sama naljepnica nalazi jest na mjestu koje nije odmah vidljivo i vrlo je male veličine.

Slika 3. Studenac trgovina, Zabok (Studenac Market, Naslovnica, T1370 ZABOK, bez dat.)

Slika 4. Oznaka video-nadzora Studenac Marketa (autorski rad)

Kao prigovor provedbi javlja se neažurnost podataka, odnosno novih informacija. Navedeno se odnosi na imenovanje službenika za zaštitu osobnih podataka čije je imenovanje prema Izjavi o zaštiti osobnih podataka Studenca bilo u postupku 2018. godine kada je ista

bila i donesena. Nakon toga nije bilo objavljeno da je službenik imenovan, kako to propisuje Izjava u kojoj je naznačeno da podaci o voditelju i službeniku (kontakt, ime) trebaju biti dostupni ispitanicima. Kao usporedba, na stranicama Bipa trgovine nalazi se podatak o službeniku, njegovo ime i mail na koji se ispitanik može obratiti službeniku. Ako i službenik nije nikad imenovan, Izjavu su mogli ažurirati kako uopće ne bi sadržavala informacije o službeniku.

Studenac svojim kupcima nudi već spomenutu aplikaciju *Moj Studenac* koja služi za sakupljanje bodova i ostalih pogodnosti. Kao i kod svake aplikacije i njihova sadrži Pravila programa i Pravila privatnosti. U rubrici *O privatnosti i osobnim podacima* upućuju na svoju web stranicu, a klikom na poveznicu koja se tamo nalazi vodi na stranicu koja se više ne koristi čime zapravo iz aplikacije nije moguće doći do propisa koji objašnjavaju provedbu zaštite osobnih podataka. Uz to, u svim gore već navedenim i razrađenim propisima i dokumentima nema rubrike u kojoj se može iščitati nešto o osobnim podacima prikupljenim putem aplikacije. U dijelu koji se odnosi na aplikaciju na njihovoj web stranici postoji rubrika najčešćih pitanja gdje je jednom rečenicom objašnjeno koji se to podaci prikupljaju. „Osim imena i prezimena potrebno je navesti svoj poštanski broj, adresu e-pošte, broj mobilnog telefona i omiljenu trgovinu.“ (Studenac Market, *Moj Studenac*, bez dat.). U rubrici najčešćih pitanja još se nalaze informacije gdje se u aplikaciji mogu promijeniti osobni podaci, a također i informacija o službeniku za zaštitu osobnih podataka, odnosno kontakt (u ovom slučaju e-mail) kojem se ispitanik može obratiti u slučaju zaštite osobnih podataka u aplikaciji *Moj Studenac*.

Nastavno na odlomak u kojem se daje kritika na neinformiranje ispitanika o službeniku za zaštitu osobnih podataka još od 2018. godine, jedina informacija o istom, pronađena je tek u rubrici najčešćih pitanja koja su vezana isključivo za samu aplikaciju *Moj Studenac* i kod koje se nalazi e-mail službenika kao kontakt koji je ujedno različit od onoga navedenog u Izjavi. Istraživanjem web stranice utvrđeno je kako se taj e-mail kao kontakt nalazi samo na tom mjestu dok je kod drugih kontakata vezanih uz zaštitu osobnih podataka naveden e-mail kao i u Izjavi.

7. Zaključak

Počevši od prvih pojmova koji su vezani uz zaštitu osobe, njegovog dostojanstva, prava na mišljenje i vjerovanja, javlja se privatnost, još u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima. Kako se kroz vrijeme svijest ljudi razvijala, 1981. godine Konvencijom za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka razgraničio se pojam zaštite osobnih podataka od privatnosti, kao zasebno pravo pojedinca. Kada je pristup podacima počeo biti sve lakši, bilo je potrebno regulirati postupke i načine prikupljanja, obrade i zaštite osobnih podataka pa je tako 2016. godine donesena Opća uredba o zaštiti podataka koja se dvije godine kasnije počela primjenjivati na području cijele Europske unije. Za pravne osobe, tijela javne vlasti koji prikupljaju podatke drugih osoba, a koji su Općom uredbom definirani kao voditelji obrade, ona propisuje kako osobne podatke moraju prikupljati u onoj količini u kojoj su potrebni za određenu svrhu, a također moraju pružiti stupanj pouzdanosti i sigurnosti svojim ispitanicima da njihovi podaci neće biti otkriveni drugim osobama, zloupotrijebljeni i sl. Kada je riječ o ispitaniku (osobi čiji se podaci prikupljaju), Općom uredbom propisano je da za pristup svojim podacima on prvo mora voditelju dati privolu, nakon koje ostvaruje ostala prava. Tako ispitanik ima pravo pristupiti svojim podacima kada god želi, a ako su oni možda netočni ili nepotpuni može tražiti njihov ispravak. Da bi svoje podatke lako prebacio iz jedne banke u drugu, može zatražiti svoje podatke od starog voditelja obrade. Naravno u slučajevima kada više ne želi da voditelj posjeduje i dalje prikuplja njegove podatke lako može tražiti ograničavanje ili jednostavno brisanje njegovih podataka. Svako kršenje zakona i propisa za sobom povlači posljedice pa tako i kod Opće uredbi čije su sankcije uglavnom novčane prirode (naknada štete ispitaniku, novčana kazna).

GDPR se kod poduzeća najviše bazira na prikupljanju podataka svojih zaposlenika, naravno nalaze se tu i obrade podataka vanjskih sudionika, ali to sve ovisi o vrsti poslovanja kojim se poduzeće bavi. Studenac Market, poduzeće koje se bavi prodajom na većem geografskom području, u svom poslovanju ima uključen veliki broj osoba i drugih poduzeća. Analiziranjem njihove primjene GDPR-a u poslovanju, a koja se bazirala ponajviše na načelima Opće uredbi, utvrdilo se postupanje sukladno Općoj uredbi kroz sve njihove dokumente i propise koji su na snazi od 2018. godine, a koji se odnose na prikupljanje podataka svojih potencijalnih zaposlenika i zaposlenika, prikupljanje putem video-nadzora kako bi se u najvećoj mjeri zaštitili ljudi i imovina, te putem GPS sustava njihovih službenih vozila.

Gore navedenim kritikama vezanim uz samu provedbu GDPR-a zaključuje se da je Studenac svojim informiranjem ispitanika neažuran što se protivi njihovoj Izjavi o zaštiti osobnih podataka, a ujedno i nejasan kod davanja informacija (u ovom slučaju kontakt podaci) što nije sukladno načelu zakonitosti, poštenosti i transparentnosti Opće uredbi kojim sve

informacije moraju biti što jednostavnije i razumljivije ispitanicima. Za navedene kritike postoji prostor za poboljšanje jer niti jedna od njih izravno ne krši prava ispitanika obrade osobnih podataka da bi Studenac Market kao takav trebao mijenjati svoj GDPR ili biti kažnjen.

Kako se svijet razvija i tehnologija sve više preuzima kontrolu nad životima velikog broja ljudi tako će i uvijek postojati potreba za nadogradnjom zakonskih regulativa koje su vezane za zaštitu čovjeka, od njega kao fizičke osobe do njegovih osobnih podataka.

Popis literature

- Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka - Najčešće postavljena pitanja. (bez dat.). Dohvaćeno iz <https://azop.hr/najcesce-postavljena-pitanja/> (16. 2. 2023.),
- Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka, *obrasci-predlošci, Izjava o povjerljivosti [docx]*. (bez dat.). Dohvaćeno iz Azop: <https://azop.hr/obrasci-predlosci/> [slika], (15. 7. 2023.),
- Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka, *obrasci-predlošci, Obavijest o video nadzoru*. (bez dat.). Dohvaćeno iz Azop: <https://azop.hr/wp-content/uploads/2020/12/9-obavijestvideonadzor-1.png> [slika], (15. 7. 2023.),
- Burgoon, J. K. (Siječanj 1982). *Privacy and communication*. Dohvaćeno iz ResearchGate: https://www.researchgate.net/publication/287891808_Privacy_and_Communication (1. 8. 2023.),
- Clarke, R. (7. Kolovoz 2006). *What's Privacy?* Dohvaćeno iz Roger Clarke's Web Site: <http://www.rogerclarke.com/DV/Privacy.html> (16. 2. 2023.),
- e-Građani. (bez dat.). Dohvaćeno iz Zaštita osobnih podataka: <https://gov.hr/hr/sto-je-opca-uredba-o-zastiti-podataka-eng-general-data-protection-regulation-gdpr/1868> (17. 2. 2023.),
- Friedeward, M., Finn, R. L., & Wright, D. (Siječanj 2013). *ResearchGate*. Dohvaćeno iz Seven Types of Privacy: https://www.researchgate.net/publication/258892458_Seven_Types_of_Privacy (17. 2. 2023.),
- foi, Naslovnica, O fakultetu, Pravne informacije, *Zaštita osobnih podataka*. (2020). Dohvaćeno iz foi: <https://www.foi.unizg.hr/hr/fakultet/zastita-op> (15. 7. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka*. (Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr> (16. 2. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje I. - Opće odredbe*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr> (16. 2. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VI. - Neovisna nadzorna tijela*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-chapter-6> (17. 2. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VII. - Suradnja i konzistentnost*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-chapter-7> (17. 2. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje VIII. - Pravna sredstva odgovornost i sankcije*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-chapter-8> (17. 2. 2023.),
- Opća uredba o zaštiti podataka, Poglavlje IX. - Odredbe u vezi s posebnim situacijama obrade*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-chapter-9> (17. 2. 2023.),

Opća uredba o zaštiti podataka, *Članak 4. - Definicije*. (27. Travanj 2016.). Dohvaćeno iz Opća uredba o zaštiti podataka: <https://gdprinfo.eu/hr/hr-article-4> (16. 2. 2023.),

Opća uredba o zaštiti podataka, *Članak 16. - Pravo na ispravak*. (Travanj 2016). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-article-16> (16. 2. 2023.),

Opća uredba o zaštiti podataka, *Članak 17. - Pravo na brisanje ("pravo na zaborav")*. (27. Travanj 2016). Dohvaćeno iz <https://gdprinfo.eu/hr/hr-article-17> (16. 2. 2023.),

Politika zaštite osobnih podataka. (18.. Svibanj 2018.). Dohvaćeno iz Croatia Airlines, Naslovnica, Pravne obavijesti, Zaštita osobnih podataka: <https://www.croatiaairlines.com/resources/dokumenti/Zastita-osobnih-podataka.pdf> (15. 7. 2023.),

Politika zaštite privatnosti korisnika Hrvatskog Telekom. (23.. Svibanj 2018.). Dohvaćeno iz Hrvatski telekom, Privole i zaštita privatnosti korisnika: <file:///C:/Users/38598/Downloads/Politika%20zastite%20privatnosti%20korisnika%20Hrvatskog%20Telekoma-v2.pdf> (15. 7. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Povijest Studenca*. (bez dat.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/povijest-studenca> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Studenac organizirao petu eko akciju u Zagrebačkom Zoološkom vrtu*. (17. Listopad 2022.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/press/50/studenac-organizirao-petu-eko-akciju-u-zagrebackom-zooloskom-vrtu> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Studenac otvorio šesti krug prijava za dodjelu donacija neprofitnim organizacijama i udrugama*. (1. Veljača 2023.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/press/56/studenac-otvorio-sesti-krug-prijava-za-dodjelu-donacija-neprofitnim-organizacijama-i-udrugama> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Studenac projektom „Čiste ručice za zdravlje dječice” donira godišnju zalihu sapuna za 63 škole u Hrvatskoj*. (20.. Lipanj 2023.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/press/64/studenac-projektom-ciste-rucice-za-zdravlje-djecice-donira-godisnju-zalihu-sapuna-za-63-skole-u-hrvatskoj> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Studenac pokrenuo projekt Kodira<ONA> kojim potiče izvrsnost žena u području prediktive analitike*. (7. Ožujak 2023.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/press/59/studenac-pokrenuo-projekt-kodiraltongt-kojimpotice-izvrsnost-zena-u-podrucju-prediktivne-analitike> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *Studenac u partnerstvu s Infobipom razvija komunikacijska rješenja za bolje iskustvo kupovine*. (12. Svibanj 2023.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/press/61/studenac-u-partnerstvu-s-infobipom-razvija-komunikacijska-rjesenja-za-bolje-iskustvo-kupovine> (28. 6. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, *Pravilnik o zaštiti osobnih podataka*. (15. Svibanj 2018). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/documents/pravilnik-o-zastiti-osobnih-podataka.pdf> (20. 7. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, *Izjava o zaštiti osobnih podataka [docx]*. (Svibanj. 25 2018). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/zastita-osobnih-podataka> (20. 7. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, *Pravilnik o korištenju sustava video-nadzora*. (15. Svibanj 2018). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/documents/pravilnik-o-koristenju-sustava-video-nadzora.pdf> (20. 7. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, GDPR - Zaštita osobnih podataka, *Pravilnik o korištenju GPS sustava*. (15. Svibanj 2018). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/documents/pravilnik-o-koristenju-gps-sustava.pdf> (20. 7. 2023.),

Studenac Market, Naslovnica, *T1370 ZABOK*. (bez dat.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/trgovine/1131/t1370-zabok> [slika], (20. 7. 2023.),

Studenac Market, *Moj Studenac*. (bez dat.). Dohvaćeno iz Studenac Market: <https://www.studenac.hr/moj-studenac> (1. 8. 2023.),

Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih. (4. Svibanj 2016.). Dohvaćeno iz Službeni list Europske unije: <https://www.geof.unizg.hr/wp-content/uploads/2020/04/Opca-uredba-GDPR.pdf> (16. 2. 2023.),

Ustav Republike Hrvatske, NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14. (2023). Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske> (17. 2. 2023.),

Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, NN 42/18. (25. Svibanj 2018.). Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/1023/Zakon-o-provedbi-Op%C4%87e-uredbe-o-za%C5%A1titi-podataka> (17. 2. 2023.),

Zaštita osobnih podataka, *Konvencija 108 Vijeća Europe - Zakon o potvrđivanju konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka i dodatnog protokola uz konvenciju (MU br. 04/05)*. (14. Travanj 2005.). Dohvaćeno iz Zaštita osobnih podataka: <https://www.gdpr-2018.hr/33/konvencija-108-vijeca-europe-zakon-o-potvrdivanju-konvencije-za-zastitu-osoba-glede-automatizirane-obrade-osobnih-podataka-i-dodatnog-protokola-uz-konvenciju-mu-br-04-05-uniqueidRCViWTptZHJmO-07Qf9pYHRkOiBH6bJi/> (15. 6. 2023.).

Popis slika

Slika 1. Obrazac Izjave o povjerljivosti (Azop, Agencija za zaštitu osobnih podataka, obrasci-predlošci, Izjava o povjerljivosti [.docx], bez dat.)	27
Slika 2. Primjer oznake za video-nadzor od strane Azop-a.....	31
Slika 3. Studenac trgovina, Zabok (Studenac Market, Naslovnica, T1370 ZABOK, bez dat.)	36
Slika 4. Oznaka video-nadzora Studenac Marketa (autorski rad)	36